

Kdo byl kdo v Miletíně a okolí

František Studený a Jan Kňourek

V dnešním pokračování seriálu si připomeneme dvě rohoznické oběti válečného roku 1945. Dva sousedy, kamarády a spolupracovníky v protinacistickém odboji. Truhláře Františka Studeného a pekaře Jana Kňourka.

František Studený se narodil 13. února 1897 v Dubenci do rodiny dělníka a domkáře ze Želejova Jana Studeného. Nevíme, kam chodil do školy, kolem roku 1911 vstoupil do učení k truhláři Františku Tučkovi v Rohoznici čp. 60.

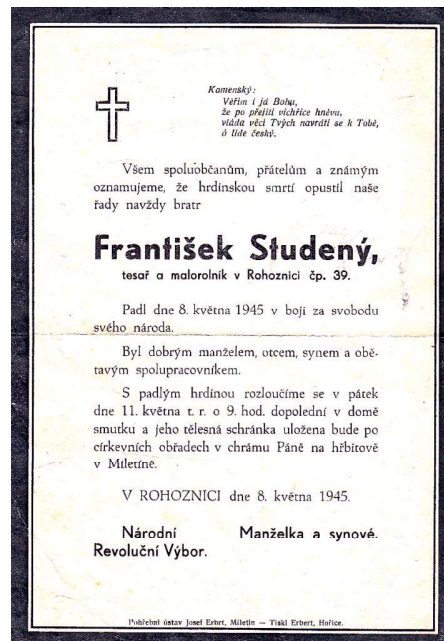
O Studeného válečném působení téměř nic nevíme, ani nakolik se zúčastnil bojů. Odveden byl pravděpodobně v 18 letech v roce 1915, snad k jičínskému 11. zeměbraneckému pluku. Na konci války byl totiž zařazen u jeho náhradního praporu a v letech 1919 a 1920 sloužil u 1. horského pluku na Slovensku.

Ještě v uniformě, v listopadu 1920, se oženil s Marií Baliharovou z Rohoznice čp. 39. Od tchána převzal hospodářství, ale stále pracoval u Tučka jako truhlář. Stal se otcem dvou synů. Mimo práci a rodinu se velmi aktivně věnoval spolkovému životu. Byl členem snad všech rohoznických spolků, zejména je třeba zmínit rohoznickou jednotu Sokola, kde byl ve 20. a 30. letech členem výboru a zastával řadu funkcí. Aktivní působení v Sokole jej po německé okupaci v roce 1939 přivedlo k odbojové činnosti, prostřednictvím hořické sokolské skupiny kolem Jindřicha Ježka, jejího vojenského spolupracovníka kpt. Jaroslava Hamouze a dalších. Skupina měla velké množství spolupracovníků, z Rohoznice dále Václava Velicha a Jana Kňourka, o kterém bude řeč

níže, z Miletína kameníka Václava Šulce. Spolupracovala též s jinými skupinami. V první polovině roku 1944 vešla ve spojení s příslušníky paravýsadku „Barium“ a jejich organizaci „Velký Josef“. V říjnu roku 1944 byla však tato organizace rozbita a mnoho jejích členů zatčeno gestapem. Snad právě díky osobní statečnosti Jana Kňourka nebyli jeho kolegové z Rohoznice Studený a Velich vyzrazeni a zatčení unikli.

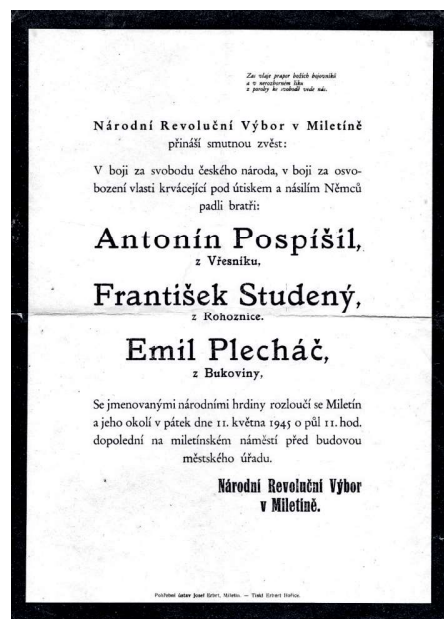
Za květnové revoluce 1945 se stal František Studený jako bývalý voják členem rohoznické domobrany. A to se mu stalo osudným. Před polednem 8. května ustupovaly přes Rohoznici a Miletín německé jednotky ze zajištění štábu skupiny armád „Střed“ z Velichovek. Skupina dobrovolníků se je pokusila udržet u mostu v Havlíčkově ulici. Došlo k přestřelce v okolí rohoznické hospody čp. 5. Němečtí vojáci se rozvinuli k protiútoky a jeden z nich překvapil Františka Studeného, který se kryl za hromadou dřeva u domu čp. 265 (Knajflovi u hřbitova).

Podle kronikáře Františka Kučery: „jsa chybný na zrak neviděl německého vojína se přibližovati, neprozřetelně hlavu vystrčil, do něj mu Němec ihned střelil.“

František Studený byl na místě mrtev. Na valníku vypůjčeném od Kňourkových odvezli jeho tělo domů, odkud byl 11. května vypraven slavný pohřeb.

Po obřadu v kostele proběhla tryzna na miletínském náměstí, společné rozloučení s Františkem Studeným, Antonínem Pospíšilem a Emilem Plecháčem.

Pokračování na str. 21

Po tryzně následoval téměř půl kilometru dlouhý průvod na miletínský hřbitov. Zde byl František Studený pohřben se všemi myslitelnými poctami v rodinném hrobě č. III/117.

Na dobové fotografii je vyznačeno místo, kde byl František Studený zastřelen. Nedaleko mu byl v roce 1946 odhalen pomníček.

Jan Kňourek byl jen o několik měsíců mladší než František Studený, narodil se 24. srpna 1897 v rolnické usedlosti koláře Jana Kňourka na Horkách. Do školy chodil v Miletíně, na měšťanku do Hořic, nakonec se ale vyučil pekařem. Aby se vyhnul odvodu a odvelení k bojovému útvaru, přihlásil se v létě 1915 dobrovolně jako pekař k zásobovacímu oddělení do Terezína. Rok strávil u týlových jednotek, v roce 1916 byl však převelen na frontu. Konec války jej zastihl v Itálii, upadl do zajetí a domů se vrátil v květnu 1919 jako příslušník tzv. domobrany z Itálie. Sloužil i na Broumovsku, na konci roku 1920 byl demobilizován.

Po návratu do civilu nějakou dobu hledal zaměstnání ve svém oboru, většinou však pracoval v domácím hospodářství. Teprve v roce 1926 se oženil s Bertou Šimkovou z Rohoznice čp. 61 a vyženil pekařství jejího otce, které od roku 1927 sám vedl. Dělal to zřejmě dobře, živnost zkvétala, v roce 1932 si dokonce koupil možná první automobil v Rohoznici.

Asi v roce 1943 vešel Jan Kňourek do kontaktu s hořickou sokolskou skupinou a začal s nimi také spolupracovat. Jejich odbojová činnost spočívala v organizačních přípravách budoucího povstání proti okupantům, udržování kontaktů, shromažďování potřebných zásob, příprava úkrytů pro zbraně apod. Bohužel nenastala příležitost tyto přípravy zužitkovat. Po rozbití organizace „Velký Josef“, do které byla hořická skupina od jara 1944 zapojena, byla zatčena i řada jejích členů. Kapitán Hamouz při mučení na gestapu některé své kontakty vy-

zradil a v říjnu 1944 byl zatčen i Jan Kňourek. Několik týdnů byl vyšetřován v hradecké vazební věznici, poté převezen do Terezína. Už to ale nebyl Terezín, jak si jej pamatoval z vojny. Židovské ghetto i věznice gestapa v Malé pevnosti byly na počátku roku 1945 beznadějně přeplněné. Příšerné hygienické podmínky vedly k opakovaným epidemiím infekčních nemocí, které vyvrcholily na jaře 1945 epidemií skvrnitého a břišního tyfu. Nakažlivá nemoc zasáhla i Jana Kňourka. Záhy se ocitl v karanténní cele č. 41 na IV. dvoře, mezi stovkami stejně postižených,

nemocných a zavšivených vězňů. V dubnu již byla situace pro bezradné velení věznice neúnosná. Předtím, než velení začalo jednat s českými lékaři o organizované pomoci, řešilo beznadějnou situaci propuštěním části vězňů. Mezi nimi byl i Jan Kňourek, který se nemocný a po strastiplné cestě nakonec zdárně vrátil do Rohoznice. Léčil se doma pod dohledem MUDr. Buchara a královédvorského lékaře MUDr. Poledníka, zpočátku se jeho stav zlepšil. Kňourek opatrně jedl, aby získal sílu. Potěšila jej i návštěva Václava Velicha a Františka Studeného, kteří mu přišli poděkovat za to, že je při výslechu neprozradil. Vysoké hořčky však neustávaly, MUDr. Buchar nakonec rozhodl o převozu do hořické nemocnice. Ani tam již ale nebylo Janu Kňourkovi pomoci a po čtyřech týdnech 2. června 1945 nemoci podlehl.

Po rozloučení v obřadní síni hořické nemocnice 6. června byly jeho ostatky odvezeny do Pardubic ke zpopelnění. Janu Kňourkovi byl v srpnu 1946 udělen Československý válečný kříž 1939 IN MEMORIAM.

Za poskytnutí informací a vzpomínek děkuji Miroslavě a Jaromíru Veverkovým.

Jan Hlavatý

